

## 5353 EKSAMEN I RETTSLÆRE

I henhold til rammeplanen for treårig revisorutdanning av 25.06.2003/01.12.2005

Fredag 25.05.2012  
kl. 0900 - 1500

Oppgavesettet består av 5 sider, inklusive denne siden, og 10 spørsmål, noen også med delspørsmål.

Tillatte hjelpemidler:

Norges lover, andre ukommenterte lovsamlinger, særtrykk av lover og forskrifter.

Hvis oppgavene er ufullstendige eller uklare, må du selv ta nødvendige forutsetninger.

Forutsetningene bør gå klart frem av besvarelsen.

**Samtlige spørsmål skal drøftes og besvares.**

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

Aksjekapitalen i selskapet Råvareformidling AS (heretter også kalt RAS) var kr. 300.000, og eid med like deler av Jan Johansen, Eva Larsen og Lars Holm. De var alle ingeniører og hadde erfart fra tidligere arbeidsforhold at avfall som ble generert gjennom forskjellig industriproduksjon kunne ha stor økonomisk verdi i forbindelse med gjenbruk. Selskapets virksomhet / formål var i vedtektene bestemt å være «kjøp og salg av industriavfall og virksomhet som står i forbindelse med dette». Selskapets vedtekter for øvrig inneholdt ikke bestemmelser som avvek fra aksjelovens regler. Eierne, som var selskapets eneste ansatte, utgjorde selskapets styre med Jan som styreleder. De var enige om at Jan også skulle fungere som selskapets daglige leder, og han ble også meddelt prokura som ble registrert i foretaksregisteret.

RAS hadde inngått avtale med et skipsverft i Gdansk (Polen) om kjøp av 1.500 tonn skrapjern. Skrapjernet hadde RAS solgt videre til fast pris til Lillevik Industrier AS (også kalt LIAS) som produserte armeringsstål. I avtalen med Lillevik Industrier AS var det inntatt bestemmelse om at skrapjernet skulle leveres «ved Lillevik brygge» 1. mars. Den 15. februar ble RAS varslet om at skipsverftet i Gdansk hadde gått konkurs og at leveransen ikke kunne gjennomføres. RAS prøvde å skaffe skrapjern hos andre. Eneste mulighet var å skaffe dette fra skipsverft i Korea. I tillegg til at leveransen til LIAS da ville bli en måned forsinket, ville prisen bli tredoblet på grunn av høyere innkjøpspris og betydelig større fraktkostnader. RAS varslet LIAS om dette, og mente at RAS ikke var pliktige til å gjennomføre avtalen. LIAS

hevdet at de hadde rett til å kreve at RAS gjennomførte leveransen til opprinnelig avtalt pris, selv om leveringen blir noe forsinket p g a lenger frakt.

### **Spørsmål 1.**

Har Råvareformidling AS plikt til å oppfylle avtalen til opprinnelig avtalt pris, selv om leveringen av skrapjernet blir forsinket?

RAS hadde også solgt og levert 100 kilo med kobbertråd til en bedrift som smeltet og støpte tråden om til forskjellige spesialbestilte maskindeler. Det var avtalt at betalingen skulle skje senest 1. mars. Betalingen uteble, og den 15. mars purret RAS og krevde betaling straks. Betalingen uteble fortsatt, og den 1. april krevde RAS heving av avtalen.

### **Spørsmål 2.**

Har Råvareformidling AS rett til å heve avtalen om salg av kobbertråd på grunn av forsinket betaling?

RAS leide kontorlokaler og en utendørs lagerplass av Lillevik kommune. På lagerplassen var oppbevart ulike metalltyper som RAS hadde kjøpt og som de ennå ikke hadde videresolgt. På grunn av svingninger i inntekten mente Jan at selskapet burde ta opp driftskredittlån (kassakreditt) i Lillevik bank. Eva og Lars mente at dette ikke var nødvendig. Det ble ikke holdt noe formelt styremøte om dette. Derfor ble det heller ikke laget noen protokoll eller annet dokument som viste hva de tre aksjonærene og styremedlemmene hadde ment om saken. Jan tok kontakt med Lillevik bank og inngikk avtale med banksjefen, som for øvrig var en god venn av Jan, om et kassakredittlån på kr. 500.000. Samtidig ble det inngått avtale med banken om at lånet skulle sikres med pant i selskapets varelager og driftstilbehør. Da Eva og Lars fikk vite om Jans avtaler med banken, mente de at avtalene ikke var bindende for selskapet idet Jan manglet fullmakt til å inngå slike avtaler på vegne av selskapet.

### **Spørsmål 3.**

Er avtalen om kassakredittlån og avtalen om pantsettelse av varelager og driftstilbehør bindende for Råvareformidling AS?

Forutsett at avtalene er bindende for selskapet.

Etter en tid ble økonomien og likviditeten i RAS forverret på grunn av et par tapsprosjekter. Alle trekkrettigheter på kassakreditten var brukt. For å få tilført mer likviditet (penger) i selskapet på kort tid, bestemte et samlet styre at så mye som mulig av varelageret skulle selges ut til priser som var ca 50 % under normal markedsverdi. I løpet av kort tid var varelageret solgt til forskjellige kunder. Da banken ble kjent med dette, mente den at RAS hadde opptrådt i strid med reglene om realisasjon av pantsatt varelager. Banken mente også at deres varelagerpant var i behold. Kjøperne bestred dette, idet de ikke hadde kjennskap til økonomien i RAS.

#### **Spørsmål 4.**

- a. Har Råvareformidling AS opptrådt i strid med de bestemmelser som gjelder for realisasjon av pantsatt varelager?
- b. Har Lillevik bank fortsatt pant i den del av varelageret som er solgt?

RAS hadde et utestående krav på kr. 100.000 mot Deponi AS. Kravet hadde sitt grunnlag i en teknisk utredning som RAS hadde foretatt for lang tid siden i forbindelse med planleggingen av et avfallsdeponi. Førstegangsfaktura for kravet hadde RAS sendt til Deponi AS for snart tre år siden. Avtalt forfallstidspunktet var 1. februar 2009. Deponi AS betalte kr. 50.000 1. mars 2009. Deretter hadde det ikke vært noe kontakt mellom RAS og selskapet, og restkravet var «gått i glemmeboken». Regnskapsføreren til RAS gjenoppdaget den manglende betalte fakturaen da det ble kunngjort at det var åpnet konkurs i Deponi AS 20. februar 2012. I kunngjøringen ble det for øvrig også opplyst at mulige krav mot konkursboet måtte meldes bostyrer advokat Nils Luhr senest innen 1. april 2012. RAS sendte inn kravet til bostyrer 20. mars 2012. Nils hevdet at kravet på kr. 50.000 var foreldet. For det første mente han at utgangspunktet for beregning av foreldelsesfristen var 1. februar 2009. Under enhver omstendighet mente han at kravet var foreldet da det ble meldt i boet 20. mars 2012.

#### **Spørsmål 5.**

Er restkravet Råvareformidling AS har mot konkursboet til Deponi AS, foreldet?

Et annet utestående krav RAS hadde, var mot enkeltpersonforetaket Nils Nilsen. Grunnlaget for kravet var at Nils, som var blikkenslager, hadde kjøpt en del sinkplater som han skulle bruke til tetting av tak. Kravet var på kr. 25.000. Nils betalte ikke kravet tross tilsendt faktura og betalingsvarsler etter inkassoloven. RAS tok ut forliksklage mot Nils og fikk dom i

forlikrådet for kravet. Deretter krevde RAS utlegg (tvangspant) i Nils' privatbolig for kravet. Nils protesterte mot dette, og hevdet at utlegg i boligen ikke kunne tas siden Nils' ektefelle- Marte- hadde grunnbokshjemmel til boligen. RAS mente at utlegget kunne tas siden boligen var kjøpt av Nils og Marte for 10 år siden - like etter at de giftet seg - og at den tilhørte ekteparets felleseie.

#### **Spørsmål 6.**

Kan det tas utlegg i boligen til sikring av kravet Råvareformidling AS har mot Nils?

Etterhvert økte omfanget av driften i RAS, og i den forbindelse oppsto behov for mer kontor- og lagerplass. Det ble tatt kontakt med kommunen om leie av flere kontorer og større uteareal. Saksbehandler i kommunen var rådgiver Marte Kirkerud. Marte var nabo til Jan, og de hadde i flere år hatt et «turbulent» naboforhold. Problemet hadde vært at Martes sønn (nå 16 år) var uvanlig «aktiv» på den måten at han stadig ertet og plaget Jans mindreårige barn, laget støy ut over kvelden utenfor Jans bolig, og ved et par anledninger hadde han kjørt sin uregistrerte motorsykkel i Jans hage og utrettet ganske store skader på blomsterbed og plen. Etter siste «episode» hadde Jan spurt Marte om ikke sønnen burde undersøkes av psykolog. Marte hadde blitt rasende, og all kontakt mellom Marte og Jan hadde opphørt.

RAS mente at Marte var inhabil til å være saksbehandler for søknaden. Marte og kommunen bestred dette.

#### **Spørsmål 7.**

Er Marte inhabil til å være saksbehandler for søknaden til Råvareformidling AS om leie av mer kontor- og lagerplass av kommunen?

Søknaden til kommunen ble avslått av formannskapet. RAS mente at de etter forvaltningsloven hadde rett til å klage på avgjørelsen. Kommunen bestred dette.

#### **Spørsmål 8.**

Har Råvareformidling AS etter forvaltningsloven rett til å klage på kommunens avgjørelse?

Den økte driften i RAS reiste også en diskusjon mellom Jan, Eva og Lars om å få inn mer kapital i selskapet ved å øke aksjekapitalen, eller å få inn en eller flere kapitalsterke eiere.

Jan mente at styret hadde anledning til å treffe bestemmelse om utvidelse av aksjekapitalen. Eva mente at eksisterende aksjonærer i tilfelle hadde fortrinnsrett til de nye aksjene. Lars mente at det burde settes inn annonser i aviser og næringslivstidsskrift hvor kapitalsterke personer ble invitert til å kjøpe nye aksjer.

### Spørsmål 9.

- a. Hvilket selskapsorgan må treffe avgjørelse om utvidelse av aksjekapitalen, og hvilke konsekvenser vil beslutning om utvidelse av aksjekapitalen få for selskapets vedtekter?
- b. Har eksisterende aksjonærer fortrinnsrett til å kjøpe de nye aksjene?
- c. Har selskapet adgang til å søke etter nye aksjonærer gjennom annonser i aviser / tidsskrifter eller på annen åpen måte?

Forutsett at aksjekapitalen ikke ble utvidet. Jan mente det likevel var behov for å få inn nye aksjonærer som kunne tilføre selskapet mer kapital. Han kontaktet derfor Ole Vold, som var en kjent lokal investor, og tilbød ham å kjøpe 50 av Jans egne aksjer. Tilbudet innebar at Jan ville få betalt betydelig overkurs for aksjene, men Ole aksepterte likevel tilbudet. Ole eide aksjeposter i flere lokale selskaper. Ved et par anledninger det siste året hadde det vært oppslag i lokale medier om at ett av selskapene, der Ole var styreleder, hadde unnlatt å betale betydelige beløp i merverdiavgift. Siste oppslag i lokalavisen fortalte at det var tatt ut tiltale mot Ole og selskapets daglige leder for underslag. Ole hadde i avisen klart benektet at det var gjort noe galt i selskapet. Straffesaken mot Ole og daglig leder skulle behandles i tingretten kommende høst.

Else og Lars var meget skeptiske til at Ole skulle komme inn som aksjonær i RAS. De mente at selskapets omdømme kunne skades med Ole som aksjonær. De mente derfor at styret i RAS kunne nekte Ole å overta aksjene. De mente også at Jan var inhabil til å delta i styrets behandling av saken om samtykke til Oles erverv av aksjene. Jan bestred dette.

### Spørsmål 10.

- a. Er Jan inhabil ved styrets behandling av Oles erverv av aksjene i Råvareformidling AS?
- b. Har styret i Råvareformidling AS rett til å nekte Ole å erverve aksjene?